

סדר פדיון הבן ע"פ תשובת הגאונים

עם נוסח הברכה המיוחדת

הובא בטור יו"ד סי' ש"ה, וכתוב שם בשם הרא"ש ז"ל, ולא נהגו באשכנז ובצרפת שיברך הכהן ברכה זו. ובסידור היעב"ץ כתב לומר ברכה זו, וכתב שרשות היא.

האב מביא את הבכור לפני הכהן עם הפדיון ואומר לו:

זה בני בכורי והוא פטר רחם לאמו הישראלית, והקדוש ברוך הוא צוה לפדותו שנאמר ופדונו מן חודש תפדה בערבך כסף חמשת שקלים בשקל הקודש, עשרים גרה הוא. ונאמר, קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה, לי הוא:

הכהן שואל את האב:

מאי בעית טפי, ליתן לי בנגד בכורך, שהוא פטר רחם לאמו, או בעית לפדותו בעד חמש סלעים כדמחייבת מדאורייתא:

האב אומר:

הפיץ אני לפדות את בני והילך דמי פדיונו כדמחייבתי מדאורייתא:

בעוד המעות בידו הפשוטה לתת של האב, מברך:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו וצונו על פדיון הבן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה:

ונתן מיד את המטבעות לכהן:

ומוזגין לכהן כוס יין, ומביאין הדם, ומברך הכהן:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם בורא פרי הגפן:

ברוך אתה יהוה, אלהינו מלך העולם, בורא עצי בשמים:

ברוך אתה יהוה אלהינו מלך העולם, אשר קדש עובר במעי אמו, ולא רבעים יום חלק אבריו מאתים וארבעים וחמשה איברים שיש בו, ונפח בו נשמה, כדכתיב ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לגוף חי. עור ובשר הלבשו, ובעצמות וגידים סככו, כדכתיב עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסככני. וצוה לו מאכל ומשתה, וזימן לו שני מלאכי השרת לשמרו במעי אמו, כדכתיב חיים וחסד עשית לעמדי ופקדתך שמרה רוחי. אביו אומר זה בני בכור, ואמו אומרת זה בני בכורי שבפתיחה הקדוש ברוך הוא דלתי בטני, חמש סלעים נתחייבנו ליתן לכהן בפדיונו, כדכתיב ופדונו מן חודש תפדה בערבך כסף חמשת שקלים בשקל הקדש עשרים גרה הוא, וכתוב אך פדה תפדה את בכור האדם ואת בכור הבהמה הטמאה תפדה. כשם שצוה בכור זה לפדיון כך יצוהו האל לתורה ולחופה ולמעשים טובים. ברוך אתה יהוה מקדש בכורי ישראל לפדיונו:

הכהן נותן ידיו על ראש הילד ומברכו:

ישמך אלהים כאפרים וכמנשה: יברך יהוה וישמרה: יאר יהוה פניו אליך ויחנה: ישא יהוה פניו אליך וישם לך שלום: כי אורך ימים ושנות חיים ושלום יוסיפו לך: יהוה ישמרה מפל רע ישמר את נפשך:

ומחזירו לאביו ולאמו:

^א לשון תשובת הגאונים: הכי דמייתי אבוב בריה קמיה כהנא ומודע ליה לכהנא דבכור פטר רחם הוא ולישיילי כהנא מאי בעית טפי ברך בוכרך או ה' סלעים דמחייבת למפרקיה בהו וליהדר ליה ברי בוכרי בעינא טפי והילך ה' סלעים בפורקניה ובהדי דיהיב להו בידה מברך, וכו', כלמעלה.

^ב אנו הבאנו בכאן את הברכה כפי גירסת הטור (חוץ משני המקומות שיש הערה להלן), ובסידור היעב"ץ יש כמה שינויי גירסא.

^ג בראשית ב' ז'.

^ד איוב י"א.

^ה הגירסא בטור, ועצמות. אולם בפסוק כתוב ובעצמות, וכן הגירסא בסידור היעב"ץ. ולפי"ז גם לפני זה הגירסא צריך להיות, ובעצמות וגידים סככו, וכן הגירסא בסידור היעב"ץ.

^ו איוב י"ב.

^ז בטור הגירסא עמי, אולם בפסוק כתוב עמדי, וכן הגירסא בסידור היעב"ץ.

^ח במדבר י"ח ט"ז.

^ט לשון תשובת הגאונים: ומברך הכהן את הבן ומחזירו לאביו ולאמו. (ולא כתוב ששם ידיו על ראשו, וכן לא כתוב איזה ברכה מברכו).